

Checklista för utarbetande av säkerhetsdatablad (SDS)

Syftet med säkerhetsdatablad (SDS, Safety Data Sheet) är att de som hanterar kemiska produkter ska få information för att kunna undvika skador på hälsan och miljön. Saklig information om kemiska produkter är inte bara ett lagkrav, utan det är också en självklarhet för alla företag som på ett seriöst sätt arbetar med frågor som rör säkerhet, hälsa och miljö (SHM). Det ligger i alla parter intresse att denna information ska hålla en hög kvalitet, och att de råd och anvisningar som ges är anpassade till den användning som produkten är avsedd för. För ämnen som är registrerade enligt Reach-förordningen måste nedströmsanvändare följa anvisningarna som ges i säkerhetsdatabladet. Kemikaliesäkerhets-bedömningen måste därför vara anpassad till den specifika användningen. För kunden är ett bra säkerhetsdatablad en förutsättning för att produkten ska kunna hanteras och användas på ett säkert och miljömässigt godtagbart sätt. För leverantören är detta ett 'ansikte utåt' som ger en bild av företagets kompetens och ambitioner på HSM-området.

Den här checklisten är tänkt som ett hjälpmedel för de som utarbetar säkerhetsdatablad för kemiska produkter. Den är ett led i företagets arbete med Ansvar & Omsorg¹ (Responsible Care). Listan är i första hand avsedd för företag som är anslutna till Ansvar & Omsorg. Vissa punkter i checklisten går därför utöver kraven i gällande regler och är markerade med kursiv text. **Ifyllda listor är företagsinterna dokument som inte är avsedda att lämnas ut till kunder.**

¹ Ansvar & Omsorg är kemiindustrins program för säkerhet, hälsa och miljö. Ansvar & Omsorg innebär att företagen hela tiden strävar efter förbättringar och öppet redovisar sitt arbete.

Observera att checklisten inte är någon 'måste'-lista, utan ett stöd för den som utarbetar säkerhetsdatabladen. Checklisten är utformad för att vara allmängiltig. För vissa produkter kan det dock finnas skäl att lägga till ytterligare bedömningspunkter eller modifiera innehållet i befintliga punkter.

Då det inte finns några bindande standardformat för exponeringsscenario behandlas inte heller regler kring dessa i checklisten.

I det nya formatet för säkerhetsdatablad från 1 december 2010 får ingen underrubrik lämnas tom, förutom 3.1 respektive 3.2, för ämnen eller blandningar. Om en uppgift saknas eller inte är relevant ska det motiveras varför uppgiften inte lämnas.

Ett säkerhetsdatablad är inte ett konfidentiellt dokument, och det går inte att ta betalt för det. Det finns inga krav på när ett säkerhetsdatablad ska uppdateras, utan det ska göras när ny relevant information framkommit. En allmän rekommendation är att säkerhetsdatabladet bör uppdateras minst var tredje år.

Efter att ett ämne registrerats enligt Reach-förordningen ska informationen i registreringsdossiern stämma överens med informationen i säkerhetsdatabladet. Detta gäller även eventuell kemikaliesäkerhetsrapport. Om exponeringsscenarioer bifogas ska de också stämma överens med innehållet i säkerhetsdatabladet. Det finns möjlighet att utelämnas de siffror som är specifika för den enskilda registranten i registreringsnumret, dock ska siffrorna finnas tillgängliga vid myndighetsbesök.

Det är viktigt att de som utarbetar säkerhetsdatablad har tillräcklig kompetens inom områdena kemi, toxikologi och ekotoxikologi samt behärskar gällande regelverk på området. Dessutom är det viktigt att de som utarbetar säkerhetsdatablad känner till produktens kemiska sammansättning och egenskaper samt har kunskap om dess förpackning, märkning, hantering och avsedd användning.

Säkerhetsdatablad ska skickas elektroniskt eller via post och ska komma senast samma dag som produkten. Det är inte tillräckligt att lägga ut säkerhetsdatabladet på sin hemsida eller att skicka en länk dit. Vid uppdatering av säkerhetsdatabladet ska en ny version skickas till kunder som köpt produkten de senaste 12 månaderna. Detta gäller uppdatering som inte är av rent formell karaktär (kan t ex gälla ändrad klassificering eller ändrade riskhanteringsåtgärder som har betydelse för säker hantering).

Säkerhetsdatabladet ska skickas till yrkesmässiga användare när ämnet/blandningen är klassificerad som farlig, PBT (persistent, bioackumulerande och toxisk), vPvB (mycket persistent och mycket bioackumulerande) eller är upptagen på kandidatlistan². Detta gäller utan att kunden frågar. För blandningar gäller också att även om blandningen inte är klassificerad som farlig, ska det på kundens begäran skickas ett säkerhetsdatablad om det finns ett ämne som är klassificerat som farligt i en koncentration som överstiger 1 viktprocent för icke gasblandningar respektive 0,2 volymprocent för gasblandningar. Det gäller även när det finns ett PBT-, vPvB-ämne, eller ett ämne på kandidatlistan i en koncentration över 0,1 viktsprocent av en icke gasformig blandning och för ämnen där det finns gemenskapsgränsvärden för exponering på arbetsplatsen. Säkerhetsdatabladet ska finnas tillgängligt, så att kunden kan få det vid förfrågan.

Säkerhetsdatabladet ska skrivas på det officiella språk som finns i medlemslandet. Det gäller också bilagor såsom exponeringsscenarioer.

---

² ECHAs lista för särskilt farliga substanser, **Substances of Very High Concern (SVHC)** som uppdateras med jämna mellanrum. <http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>

Alla tillverkare, importörer, nedströmsanvändare och distributörer skall sammanställa all information som de behöver för att fullgöra sina skyldigheter avseende säkerhetsdatablad och hålla den tillgänglig under minst tio år efter det att de senast tillverkade, importerade, levererade eller använde ämnet eller blandningen

Fram till 1 juni 2015 gäller både ämnesdirektivet (67/548/EG), CLP (EG nr 1272/2008) och preparatdirektivet (1999/45/EG) vid klassificering av ämnen och blandningar. Det är viktigt att ta hänsyn till detta vid genomgång av säkerhetsdatabladet.

Denna checklista får fritt kopieras, i delar eller i sin helhet, under förutsättning att källan anges.

Allmänna uppgifter

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Varje sida numreras med angivande av det totala antalet sidor, t ex sid 1(8).		
Utfärdande- eller revideringsdatum finns angivet på första sidan i säkerhetsdatabladet. Vid revidering ska det stå "omarbetad" framför datumet.		
Vid revision/omarbetning av befintligt säkerhetsdatablad ska utfärdandedatum eller versionsnummer för det blad som blir ersatt skrivas med.		
Rekommendation: <i>De typsnitt och bokstavsstorlekar som används är tydliga och lättlästa.</i>		
Rekommendation: <i>Produktnamnet och eventuellt även utfärdande- eller revideringsdatum anges på varje sida i säkerhetsdatabladet.</i>		

AVSNITT 1: Namnet på ämnet/beredningen och bolaget/företaget

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
<p>1.1 Produktbeteckning Produktbeteckning används för att identifiera ämnet eller blandningen. För ett ämne utgör produktbeteckningen en eller flera av följande alternativ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om ämnet finns med i CLP förordningen bilaga VI (Harmoniserad klassificering och märkning av vissa farliga ämnen) - namn och identifikationsnummer som anges där • namn och identifikationsnummer som anges i klassificerings- och märkningsregistret <p>Identifikationsnummer i dessa två fall är index-, CAS-, eller EG³-nummer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • CAS-nummer tillsammans med IUPAC-namn • IUPAC-namn eller annat internationellt gångbart kemiskt namn. 		
<p>Produktbeteckning för blandningar: Handelsnamn eller benämning på blandningen.</p>		
<p>Angivet namn är identiskt med namnet som anges på förpackningen och på andra produktdokument.</p>		
<p>För ämnen som omfattas av registreringsplikt enligt Reach-förordningen ska registreringsnummer anges. (Den del av registreringsnumret som avser enskild registranten kan under vissa förutsättningar utelämnas.)</p>		
<p>1.2 Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från Säkerhetsdatabladet måste innehålla minst de identifierade användningarna som är relevanta för mottagaren. För registrerade substanser med kemikaliesäkerhetsrapport måste användningarna stämma överens med användningarna i rapporten. Referera till en tabell i avsnitt 16 om listan blir för lång. Om det finns användningar som det avråds ifrån ska det skrivas med en förklaring varför avrådan görs. Vid beskrivning av användning och avrådan kan generella användningskoder⁴ användas.</p>		

³ EG-nummer är ett unikt referensnummer i en förteckning över kemiska ämnen på EU-marknaden. Förteckningen är en kombination av tre listor: European Chemical Substances Information System (EINECS), European List of New Chemical Substances (ELINCS) samt No Longer Polymers List (NLP).

⁴ Guidance on information requirements and chemical safety assessment, Chapter R.12: Use descriptor system, http://echa.europa.eu/documents/10162/13632/information_requirements_r12_en.pdf 20131125.

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

<p>1.3 Närmare upplysningar om den som tillhandahåller säkerhetsdatablad</p> <p>Leverantörens företagsnamn, adress samt telefonnummer och e-postadress. Leverantören ska vara baserad inom EES. E-postadress bör inte gå till en specifik person eftersom säkerhetsdatabladet då behöver uppdateras om ansvarig person ändras.</p>		
<p>Rekommendation</p> <p>Leverantören utser en kontakt i den medlemsstat där produkten sätts ut på marknaden och hänvisar dit i säkerhetsdatabladet.</p>		
<p>Uppgift</p>	<p>Kontroll</p>	<p>Kommentarer</p>
<p>1.4 Telefonnummer för nödsituationer</p> <p>Telefonnummer för nödsituationer. Numret bör kunna nås dygnet runt årets alla dagar. Om numret bara kan nås under kontorstid måste detta anges. Dock, om det finns en officiell informationstjänst är detta tillräckligt. Via nödtelefonnumret kan man få rådgivning om akuta hälsoeffekter.</p>		
<p>Rekommendation</p> <p>Anslutning till "Kemiakuten" gör att man får möjlighet att hänvisa till ett telefonnummer som kan nås 24 timmar om dygnet. Tjänsten hanteras av Giftinformationscentralen (GIC) och bygger på ett samarbete mellan IKEM och GIC. För medlemmar i IKEM:s branschdel är deltagande kostnadsfritt.</p>		

AVSNITT 2: Farliga egenskaper

Produktens klassificering och viktigaste farliga egenskaper ges här. Dessutom kan ytterligare upplysningar behövas som inte återfinns i klassificeringen, men som ändå kan vara av

betydelse ur farosynpunkt. Om inga farliga egenskaper anges här så ska rekommenderade skyddsåtgärder och anvisningar i övriga avsnitt vara anpassade efter detta

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
<p>2.1 Klassificering av ämnet eller blandningen Produktens klassificering, samt kortfattat vilka farliga egenskaper produkten har för människa och miljö. För substanser gäller att både klassificeringen enligt CLP-förordningen och ämnesdirektivet ska anges fram till 1 juni 2015. Om klassificeringen anmäls till klassificerings- och märkningsregistret ska informationen överensstämma. För blandningar gäller klassificering enligt preparatdirektivet tills 1 juni 2015 då CLP-förordningen börjar gälla. Klassificering enligt CLP kan användas, men då måste även klassificeringen enligt preparatdirektivet skrivas med fram till 1 juni 2015. Om produkten inte är klassificerad som farlig ska detta klart framgå.</p>		
<p>2.2 Märkningsuppgifter För ämnen gäller att märkningsuppgifter enligt CLP-förordningen anges. För blandningar gäller märkningsuppgifter enligt preparatdirektivet tills 1 juni 2015 då CLP-förordningen börjar gälla. Om CLP implementeras innan detta datum kan produkten märkas enligt CLP, då ska märkningsuppgifter enligt både CLP och preparatdirektivet anges här.</p>		
<p>2.3 Andra faror Om ämnet är ett PBT- eller vPvB-ämnen ska detta skrivas med.</p>		
<p>Viktiga fysikalisk-kemiska faroaspekter anges, även egenskaper som inte avspeglas i klassificeringen, t ex brand- eller explosionsfara hos den rena produkten eller i kombination med andra ämnen och fara för dammexplosioner.</p>		
<p>Produktens hälsofarliga egenskaper som inte avspeglas i klassificeringen, t ex kvävnings- eller förfrysningsfara.</p>		
<p>Produktens miljöfarliga egenskaper som inte avspeglas i klassificeringen, t ex farlighet för marklevande organismer.</p>		
<p>Ytterligare kontroll: Om endast farokoder/faroangivelser anges ska en hänvisning finnas till avsnitt 16 där alla relevanta R-fraser/H-angivelser redovisas i klartext.</p>		
<p>Ingen information ges för att framhäva produkten i marknadsföringssyfte, t ex 'Ej miljöfarligt' eller 'Den utspädda produkten är ofarlig'.</p>		

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

AVSNITT 3: Sammansättning / uppgifter om beståndsdelar

Grundprincipen bör vara att innehållet, inklusive föroreningar, anges så noggrant som möjligt, både avseende kemisk identitet och halter.

Information om oklassificerade ämnen ges om de är av betydelse från faro- eller riskbedömnings synpunkt vid avsedd användning.

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Ämnen som tilldelats hygieniskt gemenskapsgränsvärde ⁵ anges med namn och koncentration, även sådana som inte är klassificerade som hälso- eller miljöfarliga.		
Ämnen som är klassificerade som allergiframkallande ska tas med, även om halten är under gränsen för klassificering.		
Ämnen som är PBT- eller vPvB-ämnen anges om halten är 0,1 % eller högre.		
Ingen icke-information, t ex 'fri från xx' ges för att framhäva produkten i marknadsföringssyfte. Detta ska dock inte förväxlas med information om att halten av en viss förorening (t ex bensen eller asbest) ligger under en viss nivå.		
Om halter anges i form av intervall bör dessa vara snäva, och får inte vara så stora att produktens klassificering kan ifrågasättas. Om intervall anges för flera ämnen bör en summering av de övre intervallgränserna inte väsentligt överstiga 100 %.		
Om endast farokoder/faroangivelser anges ska en hänvisning finnas till avsnitt 16 där alla relevanta R-fraser/H-angivelser redovisas i klartext.		
3.1 Ämnen Om substansen innehåller andra ämnen, som föroreningar, ska de skrivas med om de bidrar till klassificeringen av substansen. De ska skrivas med produktbeteckning. Dock behöver inte faroklassificeringen anges, eftersom de då redan bidragit till klassificeringen.		
3.2 Blandningar För alla ämnen som anges under punkt 3.2, ska produktbeteckning, eventuellt registreringsnummer samt klassificering och koncentration/-intervall finnas med. Klassificering enligt ämnesdirektivet, även enligt CLP om information finns.		

⁵ Hygieniska gränsvärden fastställs inom EU med stöd av direktivet om kemiska agens (98/24/EG) utom för cancerframkallande ämnen som fastställs med stöd av carcinogendirektivet (2004/37/EG) men även asbestdirektivet (83/477/EEG). På Arbetsmiljöverkets temasida <http://www.av.se/teman/hygieniska/> finns en förteckning över alla indikativa och bindande EU-gränsvärden.

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
<p>Ämnen som ingår i en blandning som är klassificerad ska anges om ämnet är klassificerat som farligt och ingår i en koncentrationshalt som överstiger de regler som finns i CLP-förordningen (tabell 1.1) och preparatdirektivet (tabell i artikel 3.3), om det finns ett gemenskapsgränsvärde för exponering eller om det är ett ämne som är klassificerat som PBT- eller vPvB. Det gäller också om ämnet är med på kandidatlistan och innehållet är större än 0,1 %.</p>		
<p>Ämnen som ingår i en blandning som inte är klassificerad ska anges om de är klassificerade som farliga eller om det finns ett gemenskapsgränsvärde och ingår i en koncentrationshalt på över 1 viktprocent i icke gasformiga blandningar och över 0,2 volymprocent i gasformiga blandningar. Det gäller också om ämnet är klassificerad som PBT, vPvB eller finns med på kandidatlistan och innehållet är större än 0,1 %.</p>		
<p>Om ett ämne som tas upp inte uppfyller klassificeringskriterierna ska skälet till att ämnet upptas i avsnitt 3.2 anges, exempelvis 'ej klassificerat vPvB-ämne' eller 'ämne med gemenskapsgränsvärden för exponering på arbetsplatsen'.</p>		

AVSNITT 4: Åtgärder vid första hjälpen

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Skriv så att ej utbildad personal förstår. Specifik information för medicinsk personal ska märkas som sådan.		
Behovet av särskild utrustning som bör finnas på arbetsplatsen i händelse av olycksfall ska bedömas (exempelvis nöddusch). Om det visar sig att behov kan uppkomma ska utrustningen skrivas med i säkerhetsdatabladet.		
4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen Krävs omedelbar medicinsk behandling anges detta först.		
De rekommenderade åtgärderna måste stå i proportion till produktens farlighet, t ex ska inte åtgärder som omedelbar läkarhjälp eller 15 minuters ögonsköljning anges rutinmässigt.		
4.2 De viktigaste symptomen och effekterna, både akuta och fördröjda Åtgärder vid de olika exponeringsvägarna inandning, hudkontakt, kontakt med ögon samt förtäring. Specifika symptom som förekommer och kräver en viss åtgärd.		
Information om medicinsk behandling, fördröjda effekter, om frisk luft krävs, hantering av personens kläder, användning av skyddsutrustning för första hjälpen personal.		
4.3 Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs Behovet av läkarhjälp anges om det är relevant.		
Behovet av antidoter (motgifter) som bör finnas på arbetsplatsen för omedelbar behandling är anges om det är relevant.		

AVSNITT 5: Brandbekämpningsåtgärder

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
5.1 Släckmedel Lämpliga släckmedel anges.		
Olämpliga släckmedel/släckmetoder, t ex riktad vattenstråle mot brinnande kolväten eller pumpning av vatten direkt i en brinnande lagringstank.		
5.2 Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra Särskilt farliga nedbrytningsprodukter/gaser som kan bildas vid brand.		
5.3 Råd till brandbekämpningspersonal Särskild skyddsutrustning för brandbekämpningspersonal.		
Rekommendation finns att flytta eller vattenkyla behållare om det finns risk för tryckstegring och därmed sprängning av behållare.		
Rekommendation: <i>Hantering av spill från eventuellt räddningsarbetet bör beaktas.</i>		

AVSNITT 6: Åtgärder vid oavsiktliga utsläpp

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
<p>6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer Åtgärder för att förhindra skador på människors hälsa, t ex att förhindra hudkontakt och att varna/evakuera människor i grannskapet om så krävs.</p>		
<p>Personlig skyddsutrustning för saneringspersonal. Gör en hänvisning till avsnitt 8 om utrustningen är densamma som vid normal hantering av produkten. Lämpliga material i skyddsutrustningen ska tas upp om relevant.</p>		
<p>6.2 Miljöskyddsåtgärder Åtgärder för att förhindra förorening av miljön, t ex förhindrande av utsläpp i brunnar etc.</p>		
<p>6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering Allmänna åtgärder, t ex avseende ventilation, avlägsnande av antändningskällor och att hindra spridning av farligt damm.</p>		
<p>Metoder för uppsamling/sanering av spill, t ex invallning eller länsning.</p>		
<p>Metod för omhändertagande av uppsamlat spill, absorptionsmedel eller liknande.</p>		
<p>Olämpliga saneringsmetoder och olämpliga absorptionsmedel.</p>		
<p>Lämpliga medel och metoder för att neutralisera eller inaktivera utspild produkt.</p>		
<p>Råd att vid större spill kontakta räddningstjänsten, vattenverk, reningsverk och/eller kommunens miljöförvaltning.</p>		
<p>6.4 Hänvisning till andra avsnitt Om ytterligare kompletterande information finns under avsnitt 8 och 13, hänvisa till dessa.</p>		

AVSNITT 7: Hantering och lagring

De rekommendationer som ges här kan behöva anpassas till olika hanteringssituationer och ska framförallt behandla de identifierade användningarna. Klargör om möjligt under vilka omständigheter det finns behov av t ex explosions-skyddad elutrustning eller åtgärder för att förhindra spridning av farliga ångor. Om produkten är avsedd för ett särskilt användningsområde bör

rekommendationerna anpassas till detta och vara så detaljerade som möjligt, gärna med hänvisning till gällande industristandard eller vedertagen branschpraxis.

Om exponeringsscenarioer bifogas kan punkt 7.1 och 7.2 hänvisa dit.

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
7.1 Försiktighetsmått för säker hantering Behov av slutna system, punktutsug och andra tekniska åtgärder för att förhindra exponering.		
Åtgärder för att förhindra spridning av aerosoler och damm.		
Åtgärder för att eliminera explosionsrisk pga statisk elektricitet.		
Behov av explosionsskyddad elutrustning och annan särskild utrustning av betydelse för säkerheten.		
De råd och anvisningar som ges är anpassade till den avsedda användningen. Om produkten exempelvis är avsedd att värmas upp ska råden och anvisningarna vara anpassade till detta. Rekommendationerna kan också riktas till speciella arbetsmoment i hanteringen, t ex spädning eller tillblandning.		
Åtgärder för att förhindra utsläpp i miljön, exempelvis användning av filter eller skrubber i frånluftsventilationen eller invallning av området där produkten hanteras eller lagras.		
Lämpligt temperaturintervall för hantering av produkten.		
Finns bruksanvisning eller annan form av användningsråd för produkten? Om så är fallet är den förenlig med informationen i avsnitt 7?		
Om utförligare råd finns i särskilt produktdatablad eller liknande görs hänvisning till detta.		
7.2 Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet Utrustning och material som ej får eller ej bör användas tillsammans med produkten anges, t ex gummipackningar.		
Särskilda krav på lagringsutrymme och lagringskärl.		
Lämplig lagringstemperatur och andra betingelser som kan vara av betydelse för lagring, t ex ljus och fuktighet.		
Olämpliga metoder att hantera eller lagra produkten, om de kan förutses.		

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Material och ämnen som inte får förvaras tillsammans med produkten.		
Begränsad lagringstid på grund av bildning av farliga ämnen.		
Begränsad lagringstid på grund av förändring av produktens kvalitet. Det måste tydligt framgå att det endast är kvaliteten och inte de farliga egenskaperna som kan förändras vid lagring under lång tid.		
Om det finns risk för att farliga ångor kan ansamlas ovanför vätskan i lagringstankar anges detta (även om det farliga ämnet bara ingår med låg halt i produkten).		
7.3 Specifik slutanvändning Om produkten är avsedd för specifik slutanvändning ska rekommendationerna vara avsedda för denna, vara praktiskt genomförbara och detaljerade.		

AVSNITT 8: Begränsning av exponeringen / personligt skydd

De rekommendationer som ges här kan behöva anpassas till olika hanteringssituationer. Informationen i det här avsnittet kommer att användas på arbetsplatserna som ett underlag vid (arbetsgivarens) riskbedömning av de kemiska arbetsmiljöriskerna och för att fastställa de hanterings- och skyddsinstruktioner som behövs på arbetsplatsen. Vid en riskbedömning ska bl a följande bedömas; de farliga egenskaperna, samverkande effekter med andra kemiska riskkällor, möjliga reaktioner med andra ämnen och material. De åtgärder som kan behöva vidtas

kan exempelvis gälla var hanteringen får ske, tekniska åtgärder t ex doseringsutrustning men också anvisningar om bruk av personlig skyddsutrustning. Det är därför viktigt att den information som ges är saklig och relevant så att en riktig riskbedömning låter sig göras.

Miljöskyddsåtgärder ska överensstämja med och sammanfatta de riskhanteringsåtgärder som ger adekvat kontroll av miljöns exponering för ämnet, för de exponeringsscenarioer som anges i bilagan till säkerhetsdatabladet.

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
<p>8.1 Kontrollparametrar Hygieniska gränsvärden, för det ingående ämnet eller ingående ämnena, som gäller i det medlemsland där ämnet sätts ut på marknaden. Det ska även innehålla uppgift om vilken typ av gränsvärde som avses och i vilken föreskrift de är hämtade. Varje ämne som tas upp ska skrivas på samma sätt som i avsnitt 3.</p>		
<p>Om kemikaliesäkerhetsrapport krävs ska de relevanta gränsvärdena Derived-No-Effect-Levels (DNEL) och Predicted No Effect Concentration (PNEC) för ämnet lämnas för de exponeringsscenarioer som finns med i säkerhetsdatabladet.</p>		
<p>8.2 Begränsning av exponeringen Om exponeringsscenario bifogas finns möjligheten att hänvisa dit för att undvika upprepning.</p>		
<p>Om ämnet registrerats som en isolerad intermediär enligt Reach-förordningen ska detta anges.</p>		
<p>Lämpliga tekniska kontrollåtgärder ska tas upp för de identifierade användningarna och de mest relevanta substanserna.</p>		
<p>Specifika åtgärder som behövs för att minska exponeringen, t ex behov av ventilation, punktutsug etc.</p>		
<p>Behov av andningsskydd anges, t ex luftrenande andningsapparater med angivande av lämpligt reningsmaterial (patron eller behållare), lämpliga partikelfilter och masker, eller tryckluftsapparater.</p>		

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Behov av skyddshandskar eller andra handskyddsåtgärder, inklusive typ av handskar och lämpligt material. Om något handskmaterial är olämpligt bör detta anges.		
Genombrottstid för det rekommenderade handskmaterialet, med hänsyn till exponeringsmängd och exponeringstid.		
Behov av ögon- eller ansiktsskydd.		
Behov av särskilda skyddskläder och skyddsskor.		
De rekommenderade skyddsåtgärderna ska stå i proportion till produktens farlighet. Omfattande skyddsutrustning bör inte rekommenderas för att hantera produkter som inte är bedömda som hälsofarliga.		
De rekommenderade åtgärderna är rimliga med avseende på de volymer som produkten normalt hanteras i. Omfattande skyddsutrustning bör normalt inte rekommenderas för produkter som enbart levereras i små förpackningar.		
Åtgärder som krävs för att användaren ska uppfylla kraven i den miljöskyddslagstiftning som gäller inom EES. Om det krävs en kemikaliesäkerhetsrapport ska en sammanfattning av de riskhanteringsåtgärder som behöver vidtas för att på ett lämpligt sätt begränsa miljöns exponering för ämnet lämnas för de exponeringsscenarier som anges i bilagan till säkerhetsdatabladet.		
Rekommendation: <i>För de rekommenderade skyddsåtgärderna finns anvisningar <u>när</u> åtgärderna eller utrustningen bör användas. Exempel: Andningskydd/skyddshandskar/skyddsglasögon skall användas vid tillblandning/sprayning/lödning/gjutning/arbete i lokaler med dålig ventilation.</i>		
Rekommendation: <i>Om svenska gränsvärden saknas används ibland utländska gränsvärden eller tillverkarens rekommendationer. Om så är fallet anges källa och årtal tydligt.</i>		
Ytterligare kontroll: Finns bruksanvisning eller annan form av användningsråd för produkten? Om så är fallet är den förenlig med informationen i avsnitt 8?		
Om produkten innehåller bly/oorganiska blyföreningar eller kadmium/oorganiska kadmiumföreningar anges även biologiska gränsvärden.		
Hygieniska gränsvärden för damm, oljedimma eller liknande anges om det är relevant.		

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

AVSNITT 9: Fysikaliska och kemiska egenskaper

För sammansatta produkter (blandningar) bör i första hand egenskaper för blandningen anges. I de fall dessa uppgifter saknas kan det ibland vara relevant att ange egenskaperna hos en eller flera av

komponenterna i beredningen (t ex ångtryck eller flampunkt). I sådana fall ska det tydligt framgå vilket ämne uppgiften gäller för. Enheter ska tydligt anges.

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
9.1 Information om grundläggande fysikaliska och kemiska egenskaper		
Produktens fysikaliska tillstånd (t ex pulver, vätska, pasta, gas).		
Produktens färg (även 'färglös' är relevant information).		
Produktens lukt om den här märkbar (även 'luktlös' är relevant information).		
Lukttröskel.		
pH-värde (inklusive vilken koncentration värdet avser om det är en vattenlösning).		
Smältpunkt/frys punkt.		
Initial kokpunkt och kokpunktsintervall.		
Flampunkt (inklusive metod).		
Avdunstningshastighet.		
Brandfarlighet (fast form, gas).		
Övre/undre brännbarhetsgräns eller explosionsgräns.		
Ångtryck (ange om det är uppmätt eller uträknat. Om det är uppmätt, ange då vid vilken temperatur (°C) mätningen gjordes.).		
Ångdensitet.		
Relativ densitet (ange vid vilken temperatur (°C) detta är uppmätt).		
Löslighet (ange lösningsmedel).		
Fördelningskoefficient n-oktanol/vatten.		
Självantändningstemperatur.		
Sönderfallstemperatur.		
Viskositet.		
Explosiva egenskaper.		
Oxiderande egenskaper.		

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
9.2 Annan information Ge andra uppgifter vid behov, t ex konduktivitet och löslighet i fett.		
För pulverformiga material anges dammexplosionsdata.		

AVSNITT 10: Stabilitet och reaktivitet

Här anges hur stabil produkten är samt eventuella omständigheter där farliga reaktioner kan uppstå under användning eller om produkten kommer ut i miljön.

Om det saknas data om blandningar, ska data om ämnena i blandningen anges.

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
10.1 Reaktivitet Ämnets eller blandningens reaktionsbenägenhet.		
10.2 Kemisk stabilitet Är ämnet eller blandningen stabil eller instabil under förväntade temperatur- och tryckförhållanden vid lagring och hantering?		
Behov och/eller innehåll av stabilisatorer anges om detta är av betydelse vid lagring, dvs om faror kan uppstå pga dålig stabilisering av produkten.		
Påverkas säkerhetsaspekterna av att produktens fysikaliska tillstånd ändras?		
10.3 Risken för farliga reaktioner Farliga omvandlings- eller nedbrytningsprodukter som kan förutses vid brand, upphettning, reaktion med luft eller vatten.		
10.4 Förhållanden som ska undvikas Uppgift om eventuella förhållanden, t ex temperatur, ljus, fuktighet, tryck, stötar, om det finns risk för att farliga reaktioner eller farliga ämnen kan uppstå. Beskriv åtgärder som kan vidtas för att hantera troliga faror.		
10.5 Oförenliga material Uppgift om material eller ämnen som inte bör komma i kontakt med produkten om det finns risk för att farliga reaktioner eller farliga ämnen kan uppstå. Inkludera beskrivning av åtgärder för att minska risken vid kontakt med dessa material.		
10.6 Farliga sönderdelningsprodukter Ämnen som kan uppkomma vid rimlig användning, lagring, spill och upphettning.		

AVSNITT 11: Toxikologisk information

Här anges såväl resultat från djurförsök som observationer på människa. Produktens möjliga effekter på hälsan ska beskrivas i klartext. Resultat från undersökningar ges som siffervärden (med hänvisning till använd testmetod) men de bör också åtföljas av en beskrivning av hur de tolkas.

Om undersökningsdata för en blandning saknas bedöms dess farliga egenskaper utifrån de ingående ämnena. Det gäller då de ämnen som nämnts i avsnitt 3. Om toxiciteten är lika kan ämnena skrivas ihop som en grupp. Om koncentrationen av ämnena är för låg för att ge en effekt eller om det inte finns information om interaktioner behöver ämnena inte anges. Vissa egenskaper (möjlighet att orsaka cancer, mutationer och reproduktionsstörningar) ska **alltid** bedömas med utgångspunkt från de enskilda ämnena.

Om undersökningsdata saknas kan i begränsad omfattning en bedömning göras baserad på kemiskt närbesläktade produkter. Om bedömningen görs utifrån data på andra produkter ska detta tydligt framgå.

Både direkta (akuta) och fördröjda effekter ska beskrivas, liksom långsiktiga effekter genom upprepad exponering av låga halter. Testinformation som framkommit vid registrering ska sammanfattas i detta avsnitt, med hänvisning till testmetod.

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
11.1 Information om de toxikologiska effekterna Information ska lämnas om följande faroklasser när det gäller <u>ämnen</u> : a) Akut toxicitet b) Frätande/irriterande på huden c) Allvarlig ögonskada/ögonirritation d) Luftvägs-/hudsensibilisering e) Mutagenitet i könsceller f) Cancerogenitet g) Reproduktionstoxicitet h) Specifik organotoxicitet – enstaka exponering i) Specifik organotoxicitet – upprepad exponering j) Fara vid aspiration		
För CMR-ämnen (cancerogena, mutagena, reprotoxiska) som ska eller har registrerats så ska resultatet av jämförelsen mellan kategori 1A och 1B enligt CLP tas med.		

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Information ska lämnas om följande faroklasser när det gäller <u>blandningar</u> : a) Akut toxicitet b) Irritation c) Frätande effekt d) Sensibilisering e) Toxicitet vid upprepad dosering f) Cancerogenitet g) Mutagenitet h) Reproduktionstoxicitet		
Om ämnena som är uppräknade under avsnitt 3 ger hälsoeffekter som inte framgår av blandningen som helhet ska de beskrivas. Detta gäller cancer, mutationer, fosterskador, reproduktionsstörningar, STOT, allergier och överkänslighet.		
Information ska lämnas om sannolika exponeringsvägar och ämnets eller blandningens effekter via varje tänkbar exponeringsväg, dvs. förtäring, inandning eller exponering av hud/ögon.		
Beskrivning av symtom från låg till hög exponering, t ex 'Kan ge huvudvärk och yrsel, och leda till svimning eller medvetslöshet. Höga doser kan leda till koma och dödsfall.'		
Kommer symtomen omedelbart efter exponering eller är effekten fördröjd?		
Eventuella interaktioner mellan ämnen i en blandning som kan ändra förutsättningarna för toxiciteten.		
Uppgifter av betydelse rörande toxikokinetik, metabolism eller distribution i människokroppen.		

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

AVSNITT 12: Ekologisk information

En kort sammanfattning av data ska ges på varje punkt. Djurslag, medier, enheter, testets varaktighet och testförhållanden ska anges. Blandningars farliga egenskaper bedöms utifrån de ingående ämnena. Information ska lämnas om bioackumulering, persistens och nedbrytbarhet för varje ämne i blandningen, om informationen finns tillgänglig och är relevant. Information ska även lämnas för farliga omvandlingsprodukter som uppstår vid nedbrytning av ämnen och blandningar. Om undersökningsdata saknas kan i begränsad omfattning en bedömning göras baserad på kemiskt närbesläktade produkter. Om bedömningen görs utifrån data på andra produkter ska detta tydligt framgå.

Produktens möjliga effekter på miljön ska beskrivas i klartext. Resultat från undersökningar ges som siffervärden (med hänvisning till använd

testmetod) men de bör också åtföljas av en tolkning. För blandningar bör en sammanfattande bedömning av varje ingående ämne ges.

Egenskaper som kan vara av betydelse för hur produkten uppträder i miljön anges med hänsyn till produktens natur och sannolika användning. Sådana egenskaper kan vara kemisk-fysikaliska data som inte nämns under punkt 9, t ex ytspänning eller adsorptions-/desorptions-egenskaper.

Information av betydelse för miljön ska även ges under andra punkter, i synnerhet anvisningar för kontrollerade utsläpp, åtgärder vid okontrollerade utsläpp, transport och avfallshantering i avsnitten 6, 7, 13, 14 och 15.

Testinformation som framkommit vid registrering ska sammanfattas i detta avsnitt.

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
12.1 Toxicitet Uppgift om ingående ämnens giftighet för vattenlevande organismer. Både akuta och kroniska effekter.		
Om uppgifter om giftighet för marklevande organismer, insekter, växter eller fåglar finns så anges dessa.		
Uppmätt eller uppskattad giftighet för mikroorganismer och kända eller förväntade effekter i reningsverk.		
Rekommendation: <i>Om det är känt att produkten har hämmande effekter på nitrifikationsprocessen i reningsverk anges detta (gäller produkter som vid avsedd eller förutsägbar användning kan komma ut i avlopp).</i>		
12.2 Persistens och nedbrytbarhet Uppgift om ingående ämnens nedbrytbarhet i miljön, både biologisk nedbrytning och nedbrytning genom andra processer, t ex oxidation eller hydrolys.		
Uppgift om nedbrytbarhet i avloppsreningsverk.		

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
<p>12.3 Bioackumuleringsförmåga Uppgift om ingående ämnens potential för bioackumulering. Om tillgängligt fördelningskoefficient mellan n-oktanol och vatten (K_{ow}) och/eller biokoncentrationsfaktor (BCF).</p>		
<p>12.4 Rörligheten i jord Känd eller förväntad rörlighet och fördelning i miljön, baserad på vattenlöslighet, ytspänning, adsorptionsegenskaper m m. Om något ämne har potential att spridas till grundvatten eller långt ifrån utsläppskällan så anges detta.</p>		
<p>12.5 Resultat av PBT- och vPvB-bedömningen Om en kemikaliesäkerhetsrapport krävs så ska resultatet av den PBT-bedömning som lämnas i kemikaliesäkerhetsrapporten ingå.</p>		
<p>12.6 Andra skadliga effekter Andra kända effekter av betydelse för den yttre miljön, t ex hormonstörande egenskaper, ozonnedbrytande egenskaper, potential att fotokemiskt bilda marknära ozon eller direkt bidra till växthuseffekt eller försurning.</p>		

AVSNITT 13: Avfallshantering

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
13.1 Avfallsbehandlingsmetoder Lämplig metod att omhänderta produktrester och avfall från förutsedd användning.		
Lämpliga medel och metoder för att neutralisera eller inaktivera produktrester.		
Lämplig metod att omhänderta produktens förpackning.		
Särskilda hälso-, miljö- och säkerhetsrisker som kan uppkomma i samband med avfallshantering, t ex risk för självantändning i kombination med vissa ämnen.		
Hänvisning till gällande bestämmelser om avfall finns (SFS 2011:927).		
Rekommendation: Avfallskod (EWC-kod) om produktens användningsområde är sådant att avfallets art kan förutses.		
Rekommendation: Uppgift finns huruvida avfall som uppkommer vid produktens avsedda användning eller annan användning som kan förutses utgör farligt avfall.		
Rekommendation: Uppgift finns huruvida rester av oanvänd produkt utgör farligt avfall.		

AVSNITT 14: Transportinformation

Avsnittet gäller det ämne eller den blandning som tas upp i avsnitt 1.

För produkter som bedömts men ej uppfyller kriterierna skriv 'Ej farligt gods' eller liknande.

Uppgift	Kontroll	Kommentar
14.1 UN-nummer		
14.2 Officiell transportbenämning Transportbenämning (proper shipping name).		
14.3 Faroklass för transport Faroklass enligt FN:s modellregelverk, inklusive sekundärfaror.		
14.4 Förpackningsgrupp Enligt FN:s modellregelverk, om relevant.		
14.5 Miljöfaror Det ska anges om ämnet eller blandningen är miljöfarlig enligt kriterierna i FN:s modellregelverk.		
14.6 Särskilda försiktighetsåtgärder Annan information eller speciella försiktighetsåtgärder som kan behövas vid transport av produkten.		
14.7 Bulktransport enligt bilaga II till MARPOL 73/78 och IBC-koden För bulktransport gäller särskilda regler, MARPOL och IBC.		

AVSNITT 15: Gällande föreskrifter

I detta avsnitt av säkerhetsdatabladet ska sådan information om föreskrifter lämnas för ämnet eller blandningen som inte har angetts tidigare i

säkerhetsdatabladet. Även berörda medlemsstaters nationellt specifika regler av betydelse för produkten ska anges

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Det ska anges om ämnet eller blandningen omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet ⁶ , för långlivade organiska föroreningar ⁷ , för växtskyddsmedel ⁸ , export och import av farliga kemikalier ⁹ eller annan EU-lagstiftning som inte tagits upp tidigare i säkerhetsdatabladet.		
15.1 Föreskrifter/lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller säkerhet, hälsa och miljö Föreskrifter/lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller SHM ska tas upp, till exempel Seveso.		
Omfattas ämnet eller ett ämne som ingår i blandningen av tillståndskrav eller begränsning enligt Reach-förordningen bilaga 14 och 17.		
Svensk lagstiftning:		
Om produkten kräver tillstånd för överlåtelse eller hantering enligt förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer (SFS 2008:245) anges detta.		
Om produkten innehåller ämnen som står på Arbetsmiljöverkets A- eller B-lista (AFS 2011:19) och därför kräver särskilda tillstånd anges detta.		
Omfattas produkten av lagstiftningen om produkter med dubbla användningsområden (strategiska vapen).		
Om produkten kan beröras av Läkemedelsverkets föreskrifter om kontroll av vissa kemiska ämnen som kan användas vid olaglig tillverkning av narkotika anges detta .		
Är produkten ett bekämpningsmedel anges klass, eventuella restriktioner och registreringsnummer.		

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 av den 29 juni 2000 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, EGT L 244, 29.9.2000, s. 1.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föroreningar

⁸ Rådets direktiv 79/117/EEG av den 21 december 1978 om förbud mot att växtskyddsprodukter som innehåller vissa verksamma ämnen släpps ut på marknaden och används. EUT L 158, 30.4.2004, s. 7.

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 689/2008 av den 17 juni 2008 om export och import av farliga kemikalier, EUT L 204, 31.7.2008, s. 1

Checklista för utarbetande av Säkerhetsdatablad

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Hänvisning till annan lagstiftning (t ex Arbetsmiljöverkets föreskrifter) ges om relevant.		
15.2 Kemikaliesäkerhetsbedömning Om en kemikaliesäkerhetsrapport har utarbetats för ämnet eller ett ämne i beredningen så anges detta.		

AVSNITT 16: Annan information

Uppgift	Kontroll	Kommentarer
Vid revision/omarbetning av tidigare säkerhetsdatablad anges var ändringar gjorts och vilken information som ändrats (såvida detta inte markerats i direkt anslutning till ändringarna).		
En förteckning över relevanta faro- och skyddsangivelser respektive risk- och skyddsfraser, som inte redan skrivits ut i klartext, skrivs ut här.		
Rekommendationer om utbildning och träning för dem som ska hantera produkten.		
För blandningar, skriv vilken metod som används för klassificering om detta inte framgått.		
Referenser till ytterligare information och/eller tekniska kontakter kan anges.		
Referenser till viktiga dokument som använts som underlag vid sammanställningen av säkerhetsdatabladet kan anges.		
Rekommendation: <i>Ange blandningens klassificering enligt preparatdirektivet om övergång till CLP gjorts.</i>		
Rekommendation: <i>Utgivare av säkerhetsdatablad är ansvariga för innehållet vilket gör att eventuella friskrivningar bör formuleras med försiktighet.</i>		
Rekommendation: <i>Uppllysning om eventuella branschöverenskommelser bör anges.</i>		

